

Saknr 43/20
Arkivsak: 2020/07864

Til mottaker

Høringsuttalelse NOU 2019:26 Rusreform - fra straff til hjelp

Bergen bystyre behandlet saken i møtet 11.03.2020 sak 43/20 og fattet følgende vedtak:

Bergen kommune avgir høringsuttalelse til NOU 2019:26 Rusreform – fra straff til hjelp, slik den fremkommer av byrådets forslag.

Merknad 1

Bergen kommune mener at rusreformutvalget ikke svarer godt nok på utfordringene knyttet til hva avkriminalisering vil ha og si for rekruttering til rusmiljøet. En helhetlig rusomsorg krever differensierte tiltak for å møte ulike brukergrupper. Bystyret i Bergen mener det er svært uheldig om en lovendring fjerner nyttige verktøy og nødvendig lovhjemler som bidrar til at færrest mulig får befatning med rus og bystyret er derfor imot en generell avkriminalisering fordi vi mener det vil bidra til en økt sosial aksept av illegale rusmidler som igjen vil bidra til rekruttering av flere brukere.

Merknad 2

En sentral del av en helhetlig ruspolitikk må være rask og tilgjengelig hjelp når den rusavhengige er motivert for å bli rusfri. Bystyret ber regjeringen sikre helhetlige og gode pasientforløp tilpasset den enkelte. Bystyret vil særlig løfte frem rollen frivillige og ideelle organisasjoner har i å sikre et differensiert og mangfoldig rehabiliteringstilbud – en rolle som bør styrkes både organisatorisk og økonomisk.

Merknad 3

Rusutvalget mener at besittelse av illegale rusmidler til eget bruk bør overføres fra justissektoren til helsetjenesten. Dette er en erkjennelse av at rus problematikk i all hovedsak er en helseutfordring. Det bør konkretiseres hvordan vi kan bedre helsetjenesten på dette området.

Bergen bystyres behandling

Følgende representanter tok ordet:

Hilde Onarheim (H), Mathias Alexander Baltazar Birkeland (A), Trym Helge Aafløy (FNB), Christine Henriksen Ødegaard (MDG) Diane A. Berbain (SV), Olav Reikerås (Sp), Sofie Marhaug (R), Marte Joan Monstad (FrP), August Peter Simonsen (V), Håkon Pettersen (KrF), Turid Birgithe Sveen (Pp), Marte Leirvåg (H), Thomas Modulv Flesland (FrP), Joel Ystebø (V) og Eivin Nævdal-Bolstad (H).

Forslag fremsatt i bystyret:

Marte Joan Monstad (FrP) fremsatte på vegne av FrP følgende alternative forslag:

«Noe av det viktigste vi som samfunn kan gjøre på rusområdet er å drive godt og bredt forebyggende arbeid. Det krever innsats fra mange instanser, og avhenger av at politi, kommune, skoler, foreldre og frivillige jobber sammen. I tillegg til et bredt forebyggende arbeid må vi fange opp brukere av narkotika så tidlig som mulig. Bergen bystyre er bekymret

for at utvalgets anbefalinger og forslag kan svekke det forebyggende arbeidet, stå i veien for både kommunens og politiets posisjon til å avdekke bruk og sikre hjelp på et tidlig tidspunkt, og sende uheldige signal om narkotikabruk til barn og unge.

Utvalget har foreslått at dagens straffereaksjoner skal erstattes med en rådgivningssamtale i kommunen med tilbud om frivillig hjelp og behandling. Det blir ingen sanksjoner dersom man ikke møter opp. Dette er problematisk nettopp fordi muligheten til å sanksjonere ofte vil være nødvendig for at samfunnet skal kunne komme i posisjon til å hjelpe. Bystyret mener det er uheldig å fjerne viktige lovhjemler som er nødvendig for å avdekke og forebygge narkotikabruk, og er særlig bekymret for brukergruppen ungdom som førstegangsbrukere.

Rusmiddelavhengighet er en sykdom. Tunge rusmisbrukere må derfor møtes med helsehjelp. Det har ikke noen hensikt å møte denne gruppen med bøter og fengsel. Det er imidlertid svært problematisk at førstegangsbrukere og ungdom som blir tatt med tunge, narkotiske stoff, ikke skal bli møtt med noen form for reaksjon.

Bergen bystyre slutter seg ikke til utvalgets forslag om avkriminalisering av mindre mengder narkotika, og mener at forebygging av narkotikabruk (særlig blant barn og ungdom) skal være vår fremste prioritet.»

Merknader fremsatt i bystyret:

Mathias Alexander Baltazar Birkeland (A), fremsatte på vegne av A, MDG, SV, R og V følgende merknad:

«Bergen kommune er glad for at utvalget foreslår grunnleggende endringer i det strafferettslige synet på inntak av rusmidler. Dersom det skal være mulig å unngå den stigmatiseringen som historisk og i dag eksisterer for rusavhengige, er det avgjørende at bunnplanken i en rusreform er at det å innta rusmidler i seg selv ikke lenger skal være en kriminell handling».

Trym Helge Aafløy (FNB) fremsatte på vegne av FNB følgende merknad:

«Det er et mål for Bergen kommune å kvele det illegale markedet av narkotiske stoffer, også ved å fjerne straff for bruk og besittelse av brukerdoser med illegale rusmidler. Terskelverdiene satt i utvalget fremstår som høye. Verdiene som flertallet har landet på er i flere tilfeller på titalls brukerdoser. Dette kan føre til at selgere kan ha på seg mengder akkurat under terskelverdi, og slik fortsette sin kriminelle virksomhet uten å risikere straff.

Bergen kommune ber om at terskelverdiene revurderes og at det legges til grunn at antallet tillatte mengder med brukerdoser ikke skal være mer enn 1 – EN.»

Christine Henriksen Ødegaard (MDG) fremsatte på vegne av MDG følgende merknader:

Merknad 1:

«Bergen kommune mener at rusreformutvalgets mandat burde vært utvidet til også å utrede ulike reguleringsmodeller inkludert legalisering av rusmidler som i dag er illegale, med sikte på skadebegrensning og trygghet. Dette er tiltak med et betydelig potensial til å redusere skadeomfanget knyttet til rusmidler.»

Merknad 2:

«Det er et mål for Bergen kommune å kvele det illegale markedet av narkotiske stoffer, også ved å fjerne straff for bruk og besittelse av brukerdoser av illegale rusmidler. Terskelverdiene

satt i utvalget fremstår som høye. Verdiene som flertallet har landet på er i flere tilfeller på titalls brukerdoser. Dette kan føre til at selgere kan ha på seg mengder akkurat under terskelverdi, og slik fortsette sin kriminelle virksomhet uten å risikere straff. Bergen kommune ber om at terskelverdiene revurderes og at det legges til grunn at antallet tillatte mengder med brukerdoser skal være lavere for de farligste rusmidlene.»

Merknad 3:

«Bergen kommune mener at statlige midler til behandling av rusavhengige bør tilfalle den kommunen hvor den rusavhengige oppholder seg i, og ikke der vedkommende er folkeregistrert.»

Diane A. Berbain (SV) fremsatte på vegne av SV følgende merknad:

«Bergen kommune mener at rusreformutvalgets mandat burde vært utvidet til også å utrede ulike modeller for kontrollert omsetning av rusmidler som i dag er illegale, med sikte på skadebegrensning, bekjempelse av organisert kriminalitet og økt samfunnstrygghet. Dette er tiltak med et betydelig potensial til å redusere både de individuelle og samfunnsmessige skadene knyttet til bruk og omsetning av rusmidler.»

Olav Reikerås (Sp) fremsatte på vegne av Sp følgende merknad:

«Rusutvalget mener at besittelse av illegale rusmidler til eget bruk bør overføres fra justissektoren til helsetjenesten. Dette er en erkjennelse av at rus problematikk i all hovedsak er en helseutfordring. Det bør konkretiseres hvordan vi kan bedre helsetjenesten på dette området.»

Votering:

Alternativt forslag fra FrP, fremsatt av Marte Joan Monstad (FrP), fikk 17 stemmer (FNB+FrP+KrF+Pp) og var dermed falt.

Innstillingen ble vedtatt med 50 stemmer (H+A+MDG+SV+Sp+R+V+Pp).

Merknad 1 og 2 fra innstillingen ble vedtatt med 35 stemmer (H+FNB+Sp+FrP+KrF+Pp).

Merknad fra A, MDG, SV, R og V, fremsatt av Mathias Alexander Baltazar Birkeland (A), fikk 32 stemmer (A+MDG+SV+R+V) og var dermed falt.

Merknad fra FNB, fremsatt av Trym Helge Aafløy (FNB), fikk 11 stemmer (FNB) og var dermed falt.

Merknad 1 fra MDG, fremsatt av Christine Henriksen Ødegaard (MDG), fikk 16 stemmer (MDG+SV+V) og var dermed falt.

Merknad 2 fra MDG, fremsatt av Christine Henriksen Ødegaard (MDG), fikk 7 stemmer (MDG) og var dermed falt.

Merknad 3 fra MDG, fremsatt av Christine Henriksen Ødegaard (MDG), fikk 31 stemmer (A+MDG+SV+R+V+KrF) og var dermed falt.

Merknad fra SV, fremsatt av Diane A. Berbain (SV), fikk 6 stemmer (SV) og var dermed falt.

Merknad fra Sp, fremsatt av Olav Reikerås (Sp) ble vedtatt med 35 stemmer
(H+A+Sp+R+FrP+Pp)

Utvalg for helse og sosial behandlet saken i møtet 19.02.2020 sak 17/20 og avga følgende innstilling:

Med unntak av merknad 3 er utvalgets innstilling likelydende med bystyrets vedtak.

Byrådet behandlet saken i møtet 06.02.2020 sak 55.3/20

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Med unntak av merknader er byrådets og utvalgets innstilling er likelydende.

Bystyrets kontor, 19.03.2020

Birgitte Worren Bratland